

יחי המלך

קונטרס שבועי בענייני גאולה ומשיח

משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א מליובאוויטש

גליון א' תרעה
ערב שבת קודש כ' דברים, שבת חזון, ה' תשפ"ו

יוצא לאור על-ידי

תלמידי ה'קבוצה', 'חיילי בית דוד' - בית משיח 770

במסגרת אגודת חסידי חב"ד באה"ק, תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ע"ו שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א וקכ"ד שנה להולדתו

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

ב"ה

דבר מלכות

3

ראיית בית המקדש בשבת חזון ופעולתה / חרוגים חפשי משיחת ש"פ דברים היחש"מ

זמן הגאולה

7

עומדים להכנס לא"י עם משה רבינו כפשוטו ממש / פרשת השבוע באור הגאולה

ניצוצות של משיח

13

מחכים שיהודי יצעק עוד צעקה ותזכורת: עד מתי?! / קטעים קצרים בעניני גאולה ומשיח

כתב יד קודש

15

הוספה בנתינת הצדקה בימים אלו, גם בשבת / צילום מהגהת הרבי על שיחת ש"פ מטו"מ היחש"מ

יחי המלך

סניף ארה"ב: 383 Kingston Ave. #38, Brooklyn, NY 11213

סניף ארץ הקודש: ת.ד. 2025 כפר חב"ד, 60840 • טל': (03) 960-0667 • פקס: (03) 960-7219

דואר אלקטרוני: kuntres.yechi@gmail.com • אינטרנט: www.moshiach.net/blind

ראיית בית המקדש בשבת חזון ופעולתה

אע"פ שבעיני בשר לא רואים את "המקדש דלעתיד" שמראים לכאוא" בשבת חזון, כפי שידע אינש בנפשי' - אבל האם בגלל שהסוסים הם סוסים - המלאכים אינם מלאכים?! • וכיון שהוא מאמין שה"יחידה" שלו רואה זאת, זה פועל אצלו התאמתות בידיעה, כאילו שהוא רואה את-זה בעצמו בעיני בשר • עי"ז שכאוא" לוקח את הנתינת כח מכך שמראים לו את "המקדש דלעתיד", ומוריד א"ז לפועל בעבודתו עוד בימי הגלות האחרונים - הרי זה ממחר יותר את גילוי הגאולה השלימה • משיחת ש"פ דברים, שבת חזון, ה'תש"מ - בלתי מוגה

תרגום חפשי ללשון הקודש – בעריכת מערכת "יחי המלך"

שעי"ז יפתח את הדרך⁴ – אבל אח"כ ע"י הנביא מראים את בית המקדש "לכאוא".

ומה מראים "לכאוא" – לא את ביהמ"ק שמישיח יבנה לעתיד לבוא, יבנה ביהמ"ק במקומו – לשון עתיד [או (בלשון הרמב"ס⁵) "ובנה מקדש במקומו", שגם "ובנה" הוא בלשון עתיד] – אלא⁶ את בית המקדש של הקב"ה שהוא "בנוי ומשוכלל"⁷, ה"מקדש אד'

א. בענין שבת חזון ישנו דבר נפלא:

מובא בשם ר' לוי יצחק מברדיטשוב¹ [. .] ש"שבת חזון" הוא מלשון **מחזה**, שבשבת זו מראים "לכאוא" המקדש דלעתיד".

הביאור בזה בפרטיות:

"המקדש דלעתיד" שמראים בשבת חזון, מראים לא רק לישעי' הנביא² או לשאר הנביאים – אלא גם "לכאוא" מישראל.

בתחילה אכן הראו אותו לנביא³, בכדי

(4) ראה סה"מ תרע"ח ע' רפג. תרפ"ח ע' קב.

(5) הל' מלכים ספי"א.

(6) ראה אוה"ת שם (בהמשל) "עשה לו לבוש שלישי כו". וראה לקו"ש חכ"ט ע' 22 והערה 42. ואף דשם מבואר שהוא "בניא דקוב"ה" – ראה לקמן ס"ב **ובהנשמך שם** בהערה 9.

(7) פרש"י ותוס' – סוכה מא, סע"א. ובכ"מ.

(1) נעתק באוה"ת נ"ך כרך ב' ע' א'צז – בשוה"ג.

(2) דהרי השבת נק' ע"ש "חזון ישעיהו" – אף שהראו אותו ליחזקאל כבהערה הבאה.

(3) היינו ליחזקאל – ראה יחזקאל סימן א' ואילך. רמב"ם הל' ביהב"ח פ"א ה"ד.

כווננו ידיך⁸:

למרות שביהמ"ק שיבנה משיח הוא ג"כ דרגא נעלית ביותר – כמובן מכך שמשמיה יהי' נבחר המין האנושי⁹, בחי' היחידה¹⁰, ואחר-כך יתוספו בו כל העליות ד"הוגה בתורה ועוסק במצוות כדוד אביו", "זיכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה", "וילחם מלחמת ה"¹¹ – וינצח, אתכפיא ואתהפכא, ולאחרי כל זה יהי' "בנה מקדש במקומו" – א"כ הרי מובן גודל העילוי שיהי' בבית המקדש שיבנה משיח

– אעפ"כ מראים "לכאו"א" בשבת חזון לא את ביהמ"ק שיבנה משיח אלא את ביהמ"ק הבנוי של הקב"ה, "מקדש אדני-כווננו ידיך", שביית מקדש זה הוא באין ערוך נעלה יותר מבית המקדש שיבנה משיח.

ב. והכוונה בזה שמראים זאת "לכאו"א" כאן למטה, הוא כדי לעורר אותו שיעסוק "בקב שלו"¹² בבניית בית המקדש, שאזי ישנם ב' המעלות – הן את ביהמ"ק שבנוי מלמעלה של הקב"ה והן את עבודתו למטה.

ע"ד התיווך בין מאמרי חז"ל האומרים שמשיח יבנה את ביהמ"ק לבין מאמרי חז"ל האומרים שביהמ"ק "יגלה ויבוא משמים (בנוי ומשוכלל)" – שלכאורה זו סתירה –

כמדובר פעם בארוכה¹³, שבבית המקדש דלעתיד יהיו ב' המעלות – הן המעלה שמשיח יבנה, והן המעלה ש"יגלה ויבוא משמים".

ג. וזה קשור גם להמדובר לעיל¹⁴, שכל

ענין הגלות הוא "על מנת"¹⁴ שתבוא הגאולה, ובעיקר יש להדגיש זאת בשבת שקודם תשעה באב, כיון שאז ניכרת עוד יותר ירידת הגלות. ונקודה זו היא בהדגשה יתירה בענין דשבת חזון, השבת שלפני תשעה באב, שאז מראים כאן למטה בזמן הגלות "לכאו"א המקדש דלעתיד".

שזה מגלה יותר בבהירות שכל כוונת הירידה בגלות היא – הגאולה ובית המקדש שיהי' אז,

שלכן מראים לכאו"א, למטה בזמן הגלות, ובפרט בשבת שקודם תשעה באב, שאז התכלית דירידת הגלות – את "המקדש דלעתיד".

ומראים לו זאת בכוונה כדי שזה יפעל על המעשה והעבודה בפועל שלו, כנ"ל (ס"ב).

ד. ואע"פ שבעיני בשר לא רואים (עכ"פ – כו"כ אינם רואים) את "המקדש דלעתיד" שמראים לכאו"א בשבת חזון, כפי שידע אינש בנפשי –

אבל (כהסיפור הידוע¹⁵) האם בגלל שהסוסים הם סוסים – המלאכים אינם מלאכים!?

– האם בגלל שהנפש הבהמית שלו והעיני בשר שלו (שהנפש הבהמית פועלת עליהם), אינם רואים את "המקדש דלעתיד" שמראים לו – לא רואה זאת ה"יחידה" שלו!?

וכיון שהוא מאמין שה"יחידה" שלו רואה זאת, זה פועל אצלו התאמתות בידיעה, כאילו שהוא רואה את-זה בעצמו בעיני בשר¹⁶.

ה. והמעשה הוא העיקר:

כמדובר לעיל, זה מה שמראים בשבת חזון

(8) בשלח טו, יז.

(9) ע"ד לשון הרמב"ם בנוגע למשה (פיהמ"ש סנהדרין פ' חלק יסוד השביעי – תרגום קאפח).

(10) סה"מ תרצ"ט ע' 207 בשם הרמ"ז.

(11) ראה ב"מ לח, א.

(12) שיחת מוצש"ק מטו"מ תשל"ט – לקו"ש ח"ח ע' 418 ואילך (וראה גם בהערות). ועוד.

(13) ס"ח בהשיחה (שיחות קודש תש"מ ח"ג ע' 726). וראה לקו"ש חכ"ט ע' 12 ואילך.

(14) ראה הנסמן בהערה 17.

(15) ראה הוספה לסה"מ תרפ"ח ע' רא ואילך. ס' השיחות תש"א ע' 130.

(16) וראה בארוכה לקו"ש ח"ט ע' 24 ואילך.

ו. ולזה ניתוספה עוד נקודה:

שבת זו נקראת שבת חזון על שם ההפטורה ד"חזון ישעיהו", ש"חזון" הוא תרגום של ראי'.

ומכך גם יוצא, שמה שמראים בשבת חזון "לכא"א המקדש דלעתיד", כמשמעות השם של שבת זו "שבת חזון" מלשון מחזה – הרי זה קשור גם לענין הראי', כפי שזה בלשון התרגום – "חזון" מלשון מחזה.

והביאור בזה:

כאשר אומרים שהמילה "חזון" היא תרגום של ראי', אין זה ח"ו לגרועותא אלא למעלותא:

זה מראה ומגלה את העילוי דאתהפכא על אתכפיא, העילוי ד"לבנים" על "אבנים", כמבואר בתו"א פ' משפטים¹⁹ עה"פ²⁰ "ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטוהר".

ובפרט בנוגע לתרגום בלשון ארמי (ש"חזון" הוא תרגום של ראי' בלשון ארמי): "ארמי" הוא ענין של רמאות, כמובא בזהר²¹ בנוגע ליונה הנביא (שקשור ליוהכ"פ), ש"יונה" הוא מלשון אונאה.

והרי זהו התוכן של כל העולם – שהוא רמאות ("נארעריי") ואחיזת עינים – מה שהאדם רואה בעולם הוא דבר מרומה – ואמיתית המציאות של העולם היא "על מנת" ענין אחר, ע"ד מה שהגמרא אומרת²² שכל המציאות דבריא העולמות היתה על מנת שבני ישראל יקבלו את התורה.

ז. ועפ"ז מובן העילוי דשבת חזון:

"לכא"א המקדש דלעתיד" – הוא בכדי שזה יפעל בעבודתו,

ועי"ז שהוא רואה בשבת חזון את ביהמ"ק בנוי, הוא מבין שכל הגלות היא רק "על מנת שיבוא ארי' ויבנה אריאל"¹⁷,

במילא זה פועל עליו שיוסיף עוד בעבודתו כדי להביא לידי גילוי את הכוונה שבגלות – "היבוא ארי' ויבנה אריאל".

ובפרט שמראים לו זאת ברגע הראשון שבשבת חזון – כמובן מכך שתיכף לאחר הרגע הראשון של השבת היא נקראת שבת חזון, כפי שרואים בפשטות: כאשר שואלים מישהו מיד ברגע הראשון של השבת: איזו שבת זו, ובמה היא שונה משאר שבתות השנה? – הוא יאמר שזוהי שבת חזון.

ומזה מובן, שגם הנקודה של שבת חזון – שמראים "לכא"א המקדש דלעתיד" – ישנה כבר ברגע הראשון של שבת זו.

ובפרט כשעומדים כבר עתה לאחר קריאת התורה וקריאת ההפטורה של פ' חזון עם ברכה לפני' ולאחרי', ובפרט כשעומדים בזמן דרעוא דרעיון –

אזי ישנה נתינת כח הרבה יותר חזקה, אשר מה שמראים "לכא"א המקדש דלעתיד" בשבת זו – יפעל וישפיע על כא"א במעשה בפועל, מיד בשבת זו.

וגם ישפיע, שיקחו משבת זו החלטות טובות בנוגע למעשה בפועל בימים הבאים.

וכאשר מקבלים החלטה טובה, אזי כיון שנמצאים כבר קרוב להגאולה – הקב"ה מצרפה ("שטעלט צו") מיד למעשה, "מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה"¹⁸, שאזי ישנם שתי המעלות, הן המעלה דמחשבה והן המעלה דמעשה.

(19) עז, ג ואילך. עה, רע"ג.

(20) משפטים כד, י.

(21) ח"ב קצט, א. וראה אוה"ת שה"ש כרך ב ס"ע תכלב ואילך.

(22) שבת פח, א.

(17) ל' חז"ל – ילקו"ש ידמ"ב בתחלת רמז נטר.

(18) קידושין מ, א. וראה סה"מ תש"ב ע' 87.

הקיצין²⁴ לשון רבים, עד שנמצאים אנו גם לאחר הקץ דשנת תש"ג,

ובפרט שכבר אוחזים ב"ויהי²⁵ בשלשים שנה²⁶, "בן שלשים לכח"²⁷, שעוסקים במעשינו ועבודתנו כרצון ובשליחות דכ"ק מו"ח אדמו"ר,

וכן מלאו מאה שנה להולדת כ"ק מו"ח אדמו"ר, שאזי העבודה היא באופן כפי שאומרים בפרק קא בתהלים (לאחרי פרק ק – "מזמור לתודה") – "אשירה לך ה' אזמרה", וישנם ב' המעלות, המעלה ד"אשירה" והמעלה ד"אזמרה", ששיר הוא בפה וזמר הוא בכלי, ששני ענינים אלו היו בבית המקדש²⁸ – הרי זה דבר בטוח שכבר אוחזים ב"רכוש גדול"²⁹ הכי נעלה שיכול להיות ע"י הגלות.

והיות ש"כלו כל הקיצין", אזי אפי' אם לא הגיע עוד ה"אחישה" אלא רק "בעתה"³⁰ – הרי ה"בעתה" ישנו כבר בודאי.

ולכן כעת כבר בודאי הזמן שבית המקדש שמראים לכאור"א בשבת זו – יתגלה בפועל, ויקויים ה"ויבנה אריאל", כפי שמסיים בילקוט³¹.

(24) סנהדרין צז, ב.

(25) יחזקאל א, א. וראה קצוה"ע לתניא ע' עו. לקו"ש ח"ב ע' 591 ואילך. ח"ד ע' 1323 ואילך.

(26) היינו: אחרי תש"י.

(27) אבות ספ"ה.

(28) ראה רמב"ם הל' כלי המקדש פ"ג ה"ג. ועוד.

(29) ל' הפסוק – לך טו, יד.

(30) ישע"י ס, כב. סנהדרין צח, א.

(31) שבעה ע"ה 17.

ללא הבט על-כך שנמצאים אנו בגלות בכלל, ובפרט בשבת שקודם תשעה באב, שזוהי הדרגא הכי תחתונה ד"ארמי", של רמאות, כיון שהמציאות האמיתית של הגלות אינה הגלות עצמה אלא "על מנת" שתבוא הגאולה –

אזי בדרגא זו התחתונה גופא, ב"ארמי", נפעל הענין דשבת חזון, שהוא התרגום ארמי של רא' – שמראים לו את "המקדש דלעתיד",

אשר זוהי תכלית השלימות ד"ותהי' להם הלבנה לאבן"²³, שמתרגום ובפרט מתרגום ארמי, עושים ענין בקדושה, עד לענין שמראים "לכאור"א המקדש דלעתיד".

ובעבודת האדם:

הראי' של "המקדש דלעתיד" שישנה אצל כאור"א בשבת חזון – צריכה לפעול עליו לא רק בעבודתו בתומ"צ ובתפלה וכו', שאלו הם ענינים בבחי' לשון הקודש – אלא לפעול עליו גם בעניני העולם שלו, באכילה ושתי' ושאר עניניו – שגם הם יהיו חדורים בראיית "המקדש דלעתיד".

ח. ועי"ז שכאור"א לוקח את הנתנית כח מכך שמראים לו את "המקדש דלעתיד", ומוריד א"ז לפועל בעבודתו עוד בימי הגלות האחרונים – הרי זה ממחר יותר את גילוי ה"על מנת" של הגלות – הגאולה השלימה.

מכיון שכעת הרי כבר בודאי "כלו כל

(23) ל' הכתוב – נח יא, ג. וראה תו"א שם עח, ג.

מוקדש לעילוי נשמת

ר' יהודה ב"ר צבי הירש ע"ה סטראל – נפטר ביום כ"ז אלול

ולע"נ זוגתו טשרנא גיטל בת ר' יעקב ע"ה – נפטרה ביום ה' טבת

יה"ר שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והם בתוכם, בגאולה האמיתית והשלימה

נדבת בנם – יבלחט"א – הרה"ח שמואל סטראל ומשפ' שיחיו

עומדים להכנס לא"י עם משה רבינו כפשוטו ממש

א. . . ע"פ הנ"ל¹ מובנת ההוראה לבנ"י בדורנו זה, דור האחרון של הגלות – שמכיון שעומדים בסיום הגלות ד"ע רבות מואב" [לפי כל הסימנים בגמרא², ולפי מה שכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו העיד כבר מלפני כמה שנים, שנשאר רק לצחצח הכפתורים³, ו"לאלתר לגאולה⁴, ומשיח עומד אחר כתרנו⁵, וכו' וכו'] – מובן שעכשיו צריך כבר להרגיש בגלוי (לא הקושי של הגלות ר"ל, אלא) שעומדים "בעבר הירדן", נמצאים כבר בעלי"י ליכנס לארץ ישראל בגאולה האמיתית והשלמה, וצריך להיות רק "עמדו הכן כולכם"⁶.

ובמכ"ש וק"ו: אם בנוגע להכנות לכניסתם בפעם הראשונה לארץ ישראל (כשבנ"י היו עדיין "בערבות מואב") כבר נרגשה רק העלי"י שבזה ("בעבר הירדן"), אע"פ שמשה ידע שהוא לא יכניס את בנ"י לארץ ישראל (מבלי הבט על תפלתו להקב"ה "ואתחנן אל ה' גו"), ובמילא יכול להיות שהביאה לארץ לא תהי' ביאה נצחית⁷, ויכול להיות שאח"כ ילכו עוד הפעם בגלות⁸,

ואחד הטעמים לזה הוא, כי משה הוא למעלה מענין הגלות⁹, ובמילא באם משה הי' מכניסם לארץ ישראל, אזי לא יכול הי' להיות גלות⁷; אבל שלילת הגלות אז הי' בא מצד הגילוי מלמעלה (מכח משה) ולא מצד מציאות העולם עצמו, ונשאת האפשריות לגלות . . . ולכן לא משה הכניסם לארץ ישראל, שזה איפשר שתהי' אח"כ גלות, ובנ"י יכניעו ויבררו הכחות דלעו"ז, של סיבת הגלות, שזה פועל עלי' וגאולה נעלית יותר¹⁰, גאולה שאין אחרי' גלות (אפילו לא אפשריות לגלות) –

על-אחת-כמה וכמה בסיום גלות זה האחרון, כאשר כבר עברו עבודת הברורים בגלות, וכל הנסיונות עד לחבלי משיח, הדברים המבהילים בלתי משוערים כלל וכלל (אפילו לאומות העולם) שאירעו בדורנו זה הי' לא תהי', לא תקום גו' – הרי דבר ברור ופשוט, שעכשיו הוא במצב שבני ישראל נמצאים "בעבר הירדן", ועומדים ממש ("מ'האלט אַט אַט")

(7) ראה שערי תשובה לאדהאמ"צ ח"ב חינוך בתחלתו. אוה"ת ואתחנן ע' סה. צג. ועוד.

(8) ועפ"ז יומתק מה שגבי מיתת משה (מפני שלא נכנס לארץ) ובכית בני"י על זה נאמר (ברכה לד, א. ח) רק "בערבות מואב" (ולא "בעבר הירדן"), שזה מדגיש הירידה בגלות, כנ"ל בפנים סוס"ד (התועדויות הנ"ל ע' 116. המו"ל).

(9) ראה סוטה ט, סע"א (בנוגע מעשה ידי משה).

(10) ראה אוה"ת שם ע' פז.

(1) המבואר בהשיחה לפנ"ז (התועדויות תשמ"ח ח"ד ע' 114 ואילך). המו"ל.

(2) בסיום מסכת סוטה.

(3) שיחת שמח"ת תרפ"ט.

(4) "קול קורא" ב"הקריאה והקדושה" תש"א-תש"ב.

(5) "קול קורא" שם סיון תש"א.

(6) מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר מכ"ו אד"ר תרח"ץ (נדפס בסה"מ קונטרסים ח"ב שצז, ב. אגרות קודש שלו ח"ד ע' רעט).

להכנס לארץ ישראל, ביחד עם משה רבינו¹¹ כפשוטו ממש¹² (כפי שביקש בתפילתו¹³ "ואתחנן את ה' גו") בגאולה האמיתית והשלמה, שאין אחרי גלות, ע"י משיח צדקנו,

שהוא עומד ומצפה חסר-סבלנות לרגע שישאל את בני ישראל מהגלות, וזה יכול להיות תיכף ומיד ממש, ועד כדי כך שהגמרא אומרת¹⁴ שמשיח "יתיב ביני עניי סובלי חלאים וכולן שרו ואסירי בחד זימנא, איהו (משיח) שרי חד ואסיר חד, אמר דילמא מבעינא דלא איעכב" (שרי חד נגע ומקנחו וקושרו ואח"כ מתיר האחר כו' ואינו מתיר שני נגעים יחד דסבר איבעי לי לצאת וליגאל את ישראל לא איתעכב כדי קשירות שני נגעים),

ועאכו"כ שלאחרי כל העבודה דבנ"י בהתאם ל"בקולו תשמעו", הרי בודאי שמשיח בא "היום"¹⁵, ויתירה מזו – מכיון שבודאי עשו בנ"י תשובה, הרי ישנה ההבטחה ופס"ד ברור ש"מיד הן נגאלין"¹⁶, ולא עכבן אפילו כהרף עין¹⁷, ובפרט שבודאי הוא גם כבר המצב ד"זכו", ובמילא בא משיח "ארו עם ענני שמיא"¹⁸.

ב. גילוי הטוב והעלי ("בעבר הירדן") בתשעה באב הוא בהדגשה יתירה בקביעות שנה זו, שתשעה באב חל ביום השבת, שאז התענית נדחה, וידוע פתגם רבותינו נשיאנו¹⁹ (מיסוד על דברי רבי יהודה הנשיא בגמרא²⁰ "הואיל ונדחה אידחה"), "הלואי שיהי' נדחה באמת, ויהפך לששון ולשמחה".

ונוסף לזה: מכיון שהתענית נדחה – הרי בשבת זו מודגש בגלוי רק המעלה של יום זה, זה שמשיח נולד אז!²¹

ה, ב. תוד"ה אחד – פסחים קיד, סע"ב.

(13) כי בודאי שתפלת צדיק מתקיימת [ובמכש"כ מצדיק גוזר והקב"ה מקיים (תנחומא וירא יט. וראה שבת נט, ב). ויתירה מזו הקב"ה גוזר וצדיק מבטל (מו"ק טז, ב. וי"ט)], ועאכו"כ תפלת משה, שאפילו מעשי ידיו נצחיים (סוטה שם), והוא למעלה מכל ענין הגלות, ובפרט שהתפלל משה על זה תקט"ו תפלות (דב"ר שם).

(14) סנהדרין צח, א ובפרש"י.

(15) סנהדרין שם.

(16) רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.

(17) מכילתא ופרש"י בא יב, מא.

(18) סנהדרין שם.

(19) ס' השיחות ה'ש"ת ע' 157. נתבאר בלקו"ש י"ז תמוז (נדחה) ש. ז. (חל"ג ע' 156 ואילך. המו"ל). קונטרס משיחות ש"פ בלק ש. ז. (סה"ש תשמ"ח ע' 526 ואילך. המו"ל).

(20) מגילה ה, רע"ב.

(21) איכ"ר פ"א, נא.

ולהעיר שמשיח יצא מרות המואבי' – גילוי הטוב ש"בארץ מואב" (ראה לקו"ת חוקת סו, ג. אוה"ת נ"ך ע' נה).

(11) היינו שבסוף גלות זה האחרון יש החיבור דב' הענינים – הגילוי ד(כח) משה שהוא למעלה מכל ענין הגלות, וביחד עם זה הבורר ד"ערבות מואב" בגלות זה האחרון (שעי"ז נעשה גאולה שאין שייך אחרי' גלות)*.

ויש לומר שזה מרומז גם בתפלת משה עצמה – "ואתחנן", שהתפלל משה תקט"ו תפלות ליכנס לארץ כמנין "ואתחנן" (דב"ר פ"א, י), שענינו דתקט"ו תפילות הוא "להמשיך בחי' י"ה (שהוא למעלה מבחי' ת"ק) בהעולמות שהם בבחי' מהלך ת"ק שנה** (חגיגה יג, א) כו" (אוה"ת ואתחנן ע' קטז).

(12) שמשה ואהרן עמהם בתחלת הגאולה – יומא

(*) ועפ"ז אולי יש להוסיף ביאור בתורת לוי"צ (ע' שכח) בפרוש הכתוב "הואיל משה", ש"הואיל אותיות אליהו בחי' דעת דנוקבא, משה בחי' דעת דדכורא".

אלא שבכח (תפלת) משה נפעלת הגאולה (ע"ד אליהו שהוא מבשר הגאולה), וגאולה נצחית (כיון שזה בא לאחר גלות זה האחרון).

וענין זה מרומז בכתוב "בעבר הירדן בארץ מואב הואיל משה באר את התורה הזאת", כנ"ל בפנים.

(**) ולהעיר מהפירוש בתקט"ו – ט"ו פעמים ת"ק (אוה"ת שם סיע קג. ע"פ תוד"ה ורגלי - חגיגה שם), היינו השלימות (ט"ו) בעולמות עצמם שהם בבחי' ת"ק, אבל זהו בהוספה על פירוש הפשוט שתקט"ו הוא ת"ק עם עוד ט"ו (ט"ו שלמעלה מת"ק).

ע"י הגעגועים למשיח בודאי יפעלו ויגלו ביאתו

ג. ההוראה לפועל מכל זה:

יהודים צריכים לדעת שבודאי כבר בא הזמן שמשיח יבוא, כנ"ל בארוכה, צריך רק שיהי' געגועים למשיח, ובודאי שע"ז יפעלו ויגלו ("ארויסרופן") ביאתו.

וזה שלעת עתה עדיין לא בא – זוהי קושיא, שכל קושיא באה מהעלם והסתר הגלות, ובודאי שמשיח בעצמו יתרצה; אבל אסור שזה יחליש יהודי ח"ו, אלא אדרבה – זה צריך לעורר עוד יותר עלי' בהעבודה "בעבר הירדן" – תוספת מרץ וחיות, להוסיף ביתר שאת וביתר עז ב"משפט" (תורה) ו"צדקה", שמביאים הגאולה, "ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה".

(משיחת ש"פ דברים תשעה באב (נדחה) ה'תשמ"ח – מונה, תרגום מאידית*)

(* התרגום הוגה ותוקן מחדש על-ידינו. המו"ל.

הקשר של יום ההילולא דהאריז"ל להגאולה

א. ה' מנחם-אב הוא יום ההסתלקות-הילולא של האריז"ל, שנקרא בכ"מ "האריז"ל החי".

ותואר זה - "האריז"ל החי" – מתאים לתוכן דיום ההסתלקות:

התואר "(האריז"ל)", זכרוננו לברכה – הוא מצד ענין ההסתלקות, וביחד עם זה, מוסיפים ומדגישים מיד התואר "החי", ענין החיים, ואדרבה: מכיון שהתואר "החי" בא לאחרי ההקדמה ד"זכרוננו לברכה", מובן, שגם ענין החיים ("החי") הוא באופן של הוספה וחוזק יותר, כולל ובמיוחד – שפועל פעולתו בענינים הנראים בגלוי לעיני בשר.

וההסברה בזה – ע"פ ביאורו של רבינו הזקן באגה"ק¹ בענין ההסתלקות, ש"כל מעשיו ותורתו ועבודתו אשר עבד כל ימי חייו . . מתגלה ומאיר בבחי' גילוי מלמעלה למטה . . ופועל ישועות בקרב הארץ", עד לפעולה כפשוטה בענינים הנראים לעיני בשר, היינו, שענין החיים ("החי") הוא בתוקף הכי גדול.

ובענין זה הולך וניתוסף ביום ההילולא מידי שנה בשנה באופן של חידוש – חידוש לטובה, כמובן, בטוב הנראה והנגלה.

ב. [. .] ההוראה בנוגע לפועל מיום ההילולא של האריז"ל החי – "החי יתן אל לבו"² – שיש להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בגילוי והפצת פנימיות התורה, תורתו של האריז"ל החי, ובפרט כפי שנתבארה בתורת חסידות חב"ד, באופן דיפוזו מעינותיך חוצה. ועוד ענין בזה – שהפצת המעיינות חוצה הו"ע שהזמן גרמא גם מצד תוכנם של ימים אלו:

העבודה המיוחדת דימים אלו (בין ר"ח אב לתשעה באב) היא – להפכם לששון ולשמחה

(2) קהלת ז, ב.

(1) סז"ך וכ"ח.

ולמועדים טובים בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

והרי, מהפעולות המיוחדות שסגולתן למהר ולזרז ביאת משיח צדקנו, היא – הפצת המעיינות חוצה, כדברי מלך המשיח להבעש"ט (שנאמרו בהיכלו של המשיח) שכאשר יפוצו מעיינותיך (דהבעש"ט, תורת החסידות) חוצה אזי קא אתי מר, דא מלכא משיחא³.

ג. ויש להוסיף, שהקשר והשייכות דהאריז"ל החי עם הגאולה האמיתית והשלימה (ביאת המשיח ע"י גילוי פנימיות התורה) מתבטא גם בשמו:

שמו של האריז"ל החי – **יצחק** – קשור ושייך לגאולה העתידה, כמארז"ל⁴ שלעתיד לבוא יאמרו ליצחק דוקא (לא לאברהם ולא ליעקב) "כי אתה אבינו"⁵, שאז יומשכו ויתגלו הברכות הכי עליונות, מבחי' הגבורה דקדושה, תוקף והתגברות הטוב והברכה כו' (כמבואר בדרושי ר"ה בסידור (עם דא"ח) שער התקיעות⁶ – דרושי אדמו"ר הזקן שנכתבו ע"י אדמו"ר האמצעי, ובתוספת ביאור בדרושי הצ"צ בכ"מ⁷).

וכמרומו גם בשם יצחק – ע"ש "צחוק עשה לי אלקים כל השומע יצחק לי"⁸, שחוק ושמחה, שעיקרה ושלימותה בגאולה העתידה לבוא ע"י משיח צדקנו, כמ"ש⁹ "אז ימלא שחוק פינר".

זאת ועוד:

ידוע ש"יצחק" בגימטריא "ארבה"¹⁰ (כמרומו בכתוב "הרבה ארבה את זרעך"¹¹, "וארבה את זרעו ואתן לו את יצחק"¹²), שמורה על הריבוי כו', ו"יצחק" בגימטריא **שמונה** פעמים שם הוי"ו¹³, וידוע שמספר **שמונה**¹⁴ קשור עם הגאולה העתידה – שלכן, "כינור¹⁵ .. של ימות המשיח **שמונה** (נימין), שנאמר¹⁶ למנצח על השמינית"¹⁷.

ונוסף לזה, מרומו הדבר גם ביום ההילולא – **חמישי באב**¹⁸:

חמישי – רומז לדרגא החמישית מ"חמשה שמות (ש)נקראו לה", בחי' היחידה¹⁹ (ע"ד המבואר בענין "יום שנתחייב בחמש תפלות"²⁰) – דרגתו של משיח צדקנו²¹.

ד. [. .] כרגיל בכגון-דא – נסיים בענין הצדקה (באופן ד"כפלים²² לתושי"²³), לתת

בפירוש "שמיני עצרת", דקאי על הנקודה הפנימית, "עסענך", שלמעלה גם מבחי' החכמה כו' (נסמן בלקו"ש ח"ז ס"ע 337).

(15) ערכין יג, ב.

(16) תהלים יב, א.

(17) וכולל גם כינור של עשר נימין - "עלי עשור" (ערכין שם).

(18) נוסף על האמור לעיל בנוגע לתוכן הכללי דימים אלו - שיהפכו לששון ולשמחה ולמועדים טובים.

(19) ב"ד פי"ד, ט. דב"ד פ"ב, לו.

(20) לקו"ט ס"פ פינחס.

(21) רמ"ז לזח"ג רס, ב (מק"מ קצ, ב).

(22) ל' הכתוב – איוב יא, ו.

(23) במוצאי חמשה באב (המו"ל).

(3) אגה"ק דהבעש"ט - כש"ט בתחלתו.

(4) שבת פט, ב.

(5) ישעי' סג, טז.

(6) רמז, א-ב.

(7) ראה ספר הליקוטים (דא"ח להצ"צ) ערך יצחק סי"ד. וש"נ.

(8) וירא כא, ו.

(9) תהלים קכו, ב.

(10) ראה ל"ת להאריז"ל ס"פ וירא.

(11) וירא כב, יז.

(12) יהושע כד, ג.

(13) דלא כ"עקב" - ז"פ הוי', ו"יוסף" - ו"פ שם הוי' (ל"ת להאריז"ל שם).

(14) להעיר, ש"שמיני" הוא גם מלשון שומן, כמבואר

לכאול"א שליחות-מצוה בענין של צדקה, וביתר שאת וביתר עוז – בהוספה מדילי'.

בודאי שהקב"ה צריך להביא את הגאולה בהוה ממש, ברגע זה!

ולהעיר, שאף שמצינו בכתבי האריז"ל²⁴ הגבלה מסויימת בנוגע לנתינת הצדקה בלילה – הרי, הגבלה זו אינה שייכת בנתינה לגבאי של צדקה (אלא לעני עצמו), ואפילו בנוגע לנתינה לעני, הרי, כשהעני מבקש שיתנו לו צדקה להחיות נפשו ונפש בני ביתו, ישנו **חיוב גמור** לתת לו צדקה **בכל זמן**, גם בלילה, בתחלת הלילה ובאמצע הלילה כו', אפילו מאה פעמים²⁵ (כמדובר כמ"פ²⁶), ועאכ"כ בנוגע לצדקה רוחנית לגלות החיים הפנימיים שיש בו כו'.

"גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה"²⁷, קירוב וזירוז הגאולה כפשוטה ממש – כשם שמצות הצדקה צריכה להיות באופן **שמחי'** נפש העני ובני ביתו **בפועל ממש**, עי"ז שנותן לו מאכל ומשקה²⁸ שנעשה תיכף דם ובשר כבשרו, ובפרט כשהעני צועק שהוא רעב וצמא, ודוגמתו בנדו"ד – שבנ"י צועקים "עד מת" ... כבר "כלו כל הקיצין"²⁹ אתמול ושלשום כו', בשנה שעברה ובשנים שלפנ"ז! ... וכפי שהכריז כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו³⁰ – לפני כו"כ שנים – "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה"³¹, הרי בודאי שהקב"ה צריך להביא את הגאולה בפועל ממש – לא רק "לאלתר" בלשון עתיד, אלא בהוה ממש, ברגע זה ממש.

ובפרט בעמדנו ביום סגולה – יום ההילולא דהאריז"ל החי, שבו מודגשת השייכות לגאולה העתידה מצד כללות הענין דגילוי פנימיות התורה, וכמרומו גם בשמו של האריז"ל (יצחק – שלעת"ל יאמרו ליצחק כי אתה אבינו), ומרומז גם ביום **חמישי** באב (דרגא החמישית, יחידה) [.] – אשר, כל ענינים אלו הולכים ונמשכים גם בסיומו של היום, ובימים שלאח"ז (כי, בעניני קדושה, ה"סיום" הוא גם "הכנה" לעילוי גדול יותר³²), ובאופן דמוסיף והולך ואור מיום ליום, כולל גם הוספה בענין ה"יום", אור וגילוי, כמ"ש³³ "ויקרא אלקים לאור יום", עד ליום הגאולה האמיתית והשלמה – "יום ה' הגדול" שאודותיו יבשר אליהו הנביא³⁴, שאז, יתגלה ענינו של יצחק בתכלית השלימות.

(קטעים משיחות ליל ומוצאי ה' מנחם-אב ה'תשמ"ח – בלתי מוגה)

(24) סידור האריז"ל בתפלת ערבית.

(25) פ' ראה טו, יו"ד ובפרש"י.

(26) ראה לקו"ש ח"ט ס"ע 292 ואילך, ועוד.

(27) ב"ב יו"ד, א. וראה תניא פל"ז (מח, ב).

(28) להעיר, שזוהי מעלת הצדקה דנשים צדקניות – כדאיתא בגמרא (תענית כג, ב) "איתתא שכיחא בביתא ויהבא **ריפתא** לעניי ומקרבא הנייתה", "דבר אכילה היא נותנת לעני, והוא בלא טורח ממה שהיתה נותנת מעות, ויטריח העני עד שיקנה" (פרש"י שם).

(29) סנהדרין צז, ב.

(30) קול קורא ב"הקריאה והקדושה" סיון-תמוז תש"א-תש"ב.

(31) להעיר מפס"ד הרמב"ם (הל' תשובה פ"ה ה"ה) "הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן ומיד הן נגאלין" – "מיד" כפשוטו, לפי ההבנה וההשגה שלנו, בעגלא דידן, כפשוטו ממש.

(32) כמו בסיום מסכת, שה"סיום" הוא גם הכנה להתחלת מסכתות אחרות.

(33) בראשית א, ה. וראה סה"מ תש"ח ע' 239.

(34) מלאכי א, כג.

770 יעבור בשלימותו להר הבית

הנחה: "ועד הנחות התמימים". תרגום: מערכת "יחי המלך"

הגמרא במסכת מגילה אומרת¹: "עתידין בתי כנסיות ובתי מדרשות" – "מקדש מעט"² שבחוץ לארץ – "שיקבעו בארץ ישראל", עד למקום המקדש על הר המורי³.

זאת-אומרת, לא יקחו לארץ ישראל רק את המתפללים בבתי כנסיות ולומדי התורה בבתי מדרשות, ולא רק את התורה ומצות שקיימו שמה וספרי התורה – אלא גם את עצם האבנים, העצים והעפר⁴ של **הבנינים הגשמיים** דבתי כנסיות ובתי מדרשות, יקחו לארץ ישראל למקום המקדש על הר המורי!

כיון שעיי"ז שיהודים התפללו ולמדו תורה באותם בתי כנסיות ובתי מדרשות במשך זמן הגלות, ובלשון הגמרא⁵ "קורין ומרביצין בהן תורה" – הם המשיכו קדושה גם בבתי עצמם, באבנים, עצים ועפר, והקדושה נשארת בהם באופן קבוע ונצחי לעולמים, עד שמעבירים אותם לארץ ישראל ולירושלים על הר הבית⁶.

שזהו דבר נפלא ("א געוואלדיקע זאך"): אע"פ שנמצאים בגלות, ועוד בגלות בתוך גלות – כי נוסף על הגלות דירידת הנשמה בגוף, נמצאים גם בגלות כפשוטו – אעפ"כ, עיי"ז שיהודים מתפללים ולומדים בבתי כנסיות ובתי מדרשות, הם ממשיכים קדושה נצחית בעצם הבנינים הגשמיים, עד שיעבירו את הבנינים לארץ ישראל לירושלים על הר הבית, מעבר מן הקצה אל הקצה – מגלות בתוך גלות עד לתכלית העילוי בקדושה!

[. .] אם הדברים אמורים בנוגע לכל הבתי כנסיות ובתי מדרשות, עאכ"כ שכן הוא בנוגע לבית הכנסת ובית המדרש זה של כ"ק מו"ח אדמו"ר, היכן שעבד את עבודתו בתומ"צ והנהיג את צאן מרעייתו במשך עשר שנים – הרי זה דבר הברור שלא יקחו לארץ ישראל רק את המתפללים ולומדי התורה בביהמ"ד זה, ולא רק את התומ"צ וכל הענינים שכ"ק מו"ח אדמו"ר פעל, ולא רק את ספרי התורה וכו' – אלא גם את עצם הבנין של האבנים, עצים ועפר עם ה"עזרת נשים" וכל הענינים שנמצאים שם וכו' – יקחו יחד לארץ ישראל, לירושלים על הר הבית!

(משיחת ש"פ דברים, שבת חזון ה'תשמ"ב – בלתי מוגה)

1) כט, א. בכ"ז ראה קונטרס בענין "מקדש מעט זה

בית רבינו שבבבל" (סה"ש תשנ"ב ח"ב ע' 467 ואילך).

4) ראה נגעים פי"ב מ"ב.

5) מגילה שם.

6) ראה גם לקו"ש ח"ו ע' 168.

2) יחזקאל יא, טז.

3) ראה חזק"ג שם.

מוקדש לזכות

ורד שמחה בת שרה

להצלחה רבה בכל - בגשמיות וברוחניות

נדבת מהיטבאל יזמות

מחכים שיהודי יצעק עוד צעקה, ועוד בקשה ותביעה ועוד תזכורת: "עד מתי"?!..

כמדובר כו"כ פעמים, שסיימו כבר כל הענינים, וביהמ"ק עומד ומוכן למעלה, ועד"ז בנוגע לכל הענינים – כבר "הכל מוכן לסעודה", ישנם כל הענינים מוכנים כבתיבה סגורה ונתנו התיבה והמפתח לכל יהודי,

הדבר היחיד שאליו מחכים הוא – שיהודי יצעק עוד צעקה, ועוד בקשה ותביעה ועוד תזכורת: "עד מתי"?!..

ועל ידי זה הוא פועל שמשיח צדקנו נכנס עכשיו לבית הכנסת, ולוקח את כולם בתוך כלל ישראל לארצנו הקדושה, לירושלים עיר הקודש, להר הקודש, לביהמ"ק השלישי, ועוד בשבת חזון זה – זוכים ל"ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים", ועוד והוא העיקר – תיכף ומיד ממש.

(משיחות ש"פ דברים, שבת חזון, ת"ב (נדחה) ה'תנש"א – מוגה, תרגום מאידית)

מוכרח, שכבר ישנו משיח במצב שיכול לגאול את ישראל מיד

ובפרט בעמדתו בשבת תשעה באב לאחר חצות היום, הזמן דלית משיח – הרי זה הזמן בדיק ש"מזלו גובר", המזל דמשיח* הוא בהתגברות, ובאופן ד(מזל מלשון) "ונוזלים", שזה נוזל ונמשך למטה, לכל ישראל (ובפרט לכאו"א מהם בניצוץ משיח שבכאו"א).

(משיחת ש"פ דברים תשעה באב (נדחה) ה'תשמ"ח – מוגה, תרגום מאידית)

(* שישנו בכל דור ודור, ולא עוד, אלא שהוא כבר במצב שראוי לגאול תומ"י (מבלי עיכוב חבישת נגע אחד כבגמרא) את ישראל ("הוגה בתורה ועוסק במצוות וכו'" – רמב"ם הל' מלכים ספי"א). דמכיון שפס"ד ברור דכשישראל עושין תשובה מיד הן נגאלין – הרי מוכרח, שכבר ישנו (עוד לפני עשיית תשובה) משיח במצב כזה, שכשישראל עושין תשובה יגאל אותם מיד.

הגוף נמצא כבר עכשיו במצב של גאולה

ישנו פתגם מכ"ק מו"ח אדמו"ר (סה"מ קונטרסים ח"א ע' 350), שהנשמות לכתחלה לא הלכו לגלות, אלא רק הגופים – והרי כל אחד מבין, אפילו שוטה גמור, שהעיקר הם

עניני הנשמה; והיות שהנשמה איננה בגלות, מובן, שסו"ס היא תפעול גם על הגוף – שגם הוא יהי' במצב של גאולה, וכיון ש"כל העומד לינתן כנתון דמי" (ראה ב"ב עו, ב. ועוד), במילא הגוף נמצא כבר **עכשיו** במצב של גאולה!
(תרגום חפשי משיחת ש"פ דברים, שבת חזון, ת"ב (נדחה), ה'תשל"א – בלתי מוגה)

אילו ראה את המקדש בעיניו...

מצד הענין ד"מעלין בקודש", הרי, ראיית המקדש דלעתיד בשבת חזון השתא היא באופן נעלה יותר מראיית המקדש דלעתיד בשבת חזון דשנה שעבר, ועאכו"כ לגבי השנים שלפנ"ז, וכן הלאה, עד לשבת חזון **הראשון** שבו הראו את המקדש דלעתיד, מיד לאחר החורבן, שמזה מובן גודל העילוי דראיית המקדש דלעתיד בשבת חזון זה.

וע"י ההתבוננות המתאימה בכל האמור – בודאי יתוסף בכל פרטי העבודה ד"ועשו לי מקדש" ביתר שאת וביתר עוז, בחיות מחודשת, וכן חידוש כפשוטו ממש, עד לעילוי והוספה **שבאין-ערוך לגמרי**, כפי שהי' ניתוסף אצלו אילו ראה את המקדש דלעתיד **בעיניו ממש!**

(משיחת ש"פ דברים, שבת חזון ה'תשמ"ז – בלתי מוגה)

מוקדש

לזכות הרה"ת **יוסף יצחק בן רייזל פרומא** וזוגתו **חיה מושקא בת מרים שיחיו** וילדיהם **רחל בת חיה מושקא, לאה שרה בת חיה מושקא.**

ישראל רחמים בן חיה מושקא, מענדל בן חיה מושקא, ושמואל מאיר בן חיה מושקא שיחיו ולזכות **הנא לאה בת חי' רחל, עדינה בת חי' רחל, מרים בת חי' רחל, וצבי בן חי' רחל שיחיו**

לע"נ ר' **ברוך אהרן בן ישראל דוד ע"ה**

הוספה בנתינת הצדקה בימים אלו, גם בשבת

בקשר עם ימי בין המצרים – יהפכו לשמחה, מובא בזה צילום (מוקטן)
מההגהה השני' של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א על שיחת ש"פ
מטות-מסעי ה'תשמ"ו בענין אופן נתינת הצדקה בשבת

(נדפסה בלקוטי שיחות חכ"ח ע' 287)

ג) יעדערער זאל מוסיף זיין בכל יום
מימים אלו אין נתינת הצדקה (נוסף
לשיעור נתינתו ע"ד הרגיל). כולל בפרט
— אין צדקה פארבונדן מיט בתי כנסיות
ובתי מדרשות (ישיבות וכו'), מקדש
מעט"י.

וְלִי יוֹסֵף הַצֶּדֶק דּוּרְךָ כִּסֵּף מִינֵה
כִּצְדָק וְלֵךְ (מִצְדָק דּוּרְךָ יִצְעָק
מִיּוֹמֵי דַאֲרָה).

פענוח הכתי"ק (בא בהדגשה):

יעדערער זאל מוסיף זיין בכל יום מימים אלו אין נתינת הצדקה (נוסף לשיעור נתינתו
ע"ד הרגיל). כולל בפרט – אין צדקה פארבונדן מיט בתי כנסיות ובתי מדרשות (ישיבות
וכו'), "מקדש מעט". וביום השבת – דורך "כסף משנה" בערב שבת (אדער דורך הכנסת
אורחים בשבת).

מוקדש לעילוי נשמת

הרה"ח ר' משה נחום בהרה"ח ר' מרדכי מענדל ע"ה קדנר

נפטר כ"ב ניסן – אחרון של פסח, ה'תשע"א

יה"ר שתיכף ומיד יקויים היעוד "הקיצו ורגנו שוכני עפר" והוא בתוכס, בגאולה האמיתית והשלימה

מוקדש
לכ"ק אדמו"ר שליט"א
מלך המשיח
מהרה יגלה אכ"י

לעילוי נשמת
מרת רוזה ורדה ב"ר שמעון הכהן ע"ה גמליאלי
נפטרה ביום כ"ב כסלו ה'תשפ"ו
ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס ע"י משפחתה שיחיו

נדפס לעילוי נשמת

ר' אפרים יונה ב"ר אורי אהרן יואל ז"ל זיסק
ולע"נ מרת ח'י רחל בת ר' פנחס זליג ז"ל
ולע"נ ר' מאיר ב"ר צבי ע"ה ולע"נ ר' פנחס זליג ב"ר יצחק ע"ה
ו"הקיצו ורגנו שוכני עפר" והם בתוכם, ולזכות כל משפחותיהם שיחיו — לשפע ברכות עד בלי די